

PM 2009:176 RVII (Dnr 001-1862/2009)

Reviderade föreskrifter om allmänna råd om läkemedelsassisterad behandling (SOSFS 2004:08)

Remiss från Socialstyrelsen

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande
Som svar på remissen "Reviderade föreskrifter om allmänna råd om läkemedelsassisterad behandling (SOSFS 2004:08)" överlämnas och återopas denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Ulf KristerSSon anför följande.

Ärendet

Socialstyrelsen har tagit fram förslag till föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2004:08) om läkemedelsassisterad behandling vid opiatberoende. Dessa ska tillämpas med stöd av hälso- och sjukvårdslagen (1982:763). Detta remissförslag innehåller nya reviderade föreskrifter och allmänna råd som ska bidra till att konkretisera och förtydliga krav om behandling vid opiatberoende. Regelverket ska förtydligas och göra det enklare för heroinmissbrukare att få tillgång till läkemedelsassisterad behandling. För patienterna syftar föreskrifterna till en säkrare och tryggare vård. För vårdgivarna ger föreskriften ett stöd för att ställa kvalitetskrav på hälso- och sjukvårdens verksamheter. Socialstyrelsen har remitterat ärendet till Stockholms stad.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret ställer sig positivt till att det i förslaget tydliggörs att personer som är beroende av buprenorfin inte ska bli föremål för läkemedelsassisterad behandling.

Mina synpunkter

Förslaget är tilltalande på så sätt att personer som vårdas enligt Lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT) och Lagen om rättspsykiatrisk vård (LRV) kan påbörja läkemedelsassisterad behandling under tiden personen vårdas. Jag ställer mig dock frågande till att detsamma inte föreslås gälla personer som vårdas enligt Lagen om vård av missbrukare (LVM). Jag anser därför att personer som vårdas för opiatberoende enligt LVM i detta avseende bör ges samma förutsättningar som personer som vårdas enligt LRV och LPT.

Det är bra att ansvarsfördelningen vid vårdplanering förtydligas i de reviderade föreskrifterna och att det här framgår att socialtjänsten ska delta i planeringen i de fall patienten har behov av insatser från socialtjänsten. Idag finns det många vårdplaneringar som inte fyller någon funktion och som aldrig följs upp. Samtidigt är det nödvändigt att det görs bra gemensamma planeringar mellan hälso- och sjukvården, socialtjänsten och klienten när denne är beroende av insatser från båda dessa huvudmän.

Det är bra att gränsen för deltagande i behandling föreslås minska från två till ett års dokumenterat opiatberoende. Men samtidigt kan detta medföra risker. I och med att fler får tillgång till behandlingen ökar också tillgången till preparaten. Det för i sin tur med sig att andra än de som är berättigade till dem kommer över dessa preparat. Vi vet att det redan idag finns ett omfattande missbruk av buprenorfin och det är relativt enkelt att komma över preparaten på olaglig väg. Enligt en sammanställning av data från ASI-intervjuer (addiction severity index) som genomförts av Södermalms stadsdelsförvaltning är subutex det mest använda missbrukspreparatet bland missbrukande klienter yngre än 30 år. Det är en minst sagt oroande utveckling, varför de nya föreskrifterna måste lyfta frågan om överutskrivning, olaglig spridning och hur det kan säkerställas att detta inte sker.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

Som svar på remissen ”Reviderade föreskrifter om allmänna råd om läkemedelsassisterad behandling (SOSFS 2004:08)” överlämnas och åberopas denna promemoria.

Stockholm den 1 oktober 2009

ULF KRISTERSSON

Bilaga

Reviderade föreskrifter och allmänna råd om läkemedelsbaserad behandling (SOSFS 2004:08)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Carin Jämtin* (s) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. Borgarrådsberedningen beslutar delvis i enlighet med föredragande borgarrådets beslut.
2. Därutöver vill vi framföra följande.

Vi instämmer i behovet av en modernisering av föreskrifterna för läkemedelsassisterad behandling men anser att revideringen är otillräcklig. Omfattande kliniska erfarenheter visar att

underhållsbehandling fungerar även vid missbruk av illegalt Subutex eller andra syntetiska opioider. Dessa patienter ska därför inte uteslutas från läkemedelsassisterad behandling.

Dessutom är vi emot att en person ska kunna stängas av från en effektiv livräddande behandling, särskilt om skälet är att man visar symptom på den sjukdom som man ursprungligen sökt vård för. Istället bör en allmän målsättningsparagraf införas, för att poängtera att alla tänkbara insatser bör provas för att behålla patienter som vill vara kvar i behandlingen.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Roger Mogert, Malte Sigemalm, Mirja Räihä Järvinen* och *Kersti Py Börjeson* (alla s) och *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till reservationen av (s) och (v) i borgarrådsberedningen.

Det antecknades till protokollet att miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

ÄRENDET

Socialstyrelsen har tagit fram förslag till föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2004:08) om läkemedelsassisterad behandling vid opiatberoende. Dessa ska tillämpas med stöd av hälso- och sjukvårdslagen (1982:763). Detta remissförslag innehåller nya reviderade föreskrifter och allmänna råd som ska bidra till att konkretisera och förtydliga krav om behandling vid opiatberoende. Regelverket ska förtydligas och göra det enklare för heroinmissbrukare att få tillgång till läkemedelsassisterad behandling. För patienterna syftar föreskrifterna till en säkrare och tryggare vård. För vårdgivarna ger föreskriften ett stöd för att ställa kvalitetskrav på hälso- och sjukvårdens verksamheter. Socialstyrelsen har remitterat ärendet till Stockholms stad.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 23 september 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ställer sig positivt till att det i förslaget tydliggörs att personer som är beroende av buprenorfin inte ska bli föremål för läkemedelsassisterad behandling. Det är dock nödvändigt att dessa personer även får relevant behandling för sitt missbruk.

Att läkemedelsassisterad behandling kan påbörjas under tiden som patienter vårdas enligt Lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT) och Lagen om rättspsykiatrisk vård (LRV) är tilltalande. Däremot anser stadsledningskontoret att det är ologiskt att sådan behandling inte kan påbörjas under pågående vård enligt Lagen om vård av missbrukare (LVM). För många klienter kan LVM-tiden vara en bra tidpunkt att påbörja eller återinsätta sådan behandling och därför önskas en förändring i förslaget så att opiatberoende personer som vårdas enligt LVM ges samma förutsättningar till behandling som de som vårdas enligt LRV och LPT.

Det är bra att ansvarsfördelningen vid vårdplanering förtydligas så att det framgår att socialtjänsten ska delta i planeringen när patienten har behov av insatser från socialtjänsten. Från ansvariga chefer vid stadsdelsförvaltningarnas missbrukarvård framgår att det i nuläget finns många vårdplaneringar som från socialtjänstens synpunkt inte fyller någon funktion och aldrig följs upp. Samtidigt är det viktigt att framhålla att det är nödvändigt att det görs bra gemensamma planeringar mellan hälso- och sjukvården, socialtjänsten och klienten när denne har behov av insatser från båda dessa huvudmän. Den läkemedelsassisterade behandlingen behöver ofta kombineras med psykiatrisk behandling samt sociala och psykosociala insatser i form av till exempel återfallsprevention, nätverksarbete, sysselsättning och ett bra boende för att vara framgångsrik.

Stadsledningskontoret ser positivt på att spärrtiden vid uteslutning minskas från sex till tre månader då det innebär att personer som återfallit i missbruk snabbare kan återgå i behandling. Detta minskar risken för att personen ska hamna i ännu djupare i missbruk.

Gränsen för deltagande i behandling föreslås minska från två till ett års dokumenterat opiatberoende. Detta uppfattar stadsledningskontoret som positivt, men det ökar kraven på ordentlig dokumentation och innebär risker. I och med de ändrade reglerna kommer fler att få tillgång till behandling, vilket betyder att tillgången till preparaten kommer att öka liksom risken för att andra än de som är berättigade har preparaten. Redan i dag finns ett omfattande missbruk av buprenorfin och det är lätt att komma över preparaten på olaglig väg. Enligt en sammanställning av data från ASI-intervjuer som genomförts vid Södermalms stadsdelsför-

valtning är subutex det mest använda missbrukspreparatet bland missbrukande klienter, yngre än 30 år, vilket är en oroande utveckling. Det är önskvärt att de nya föreskrifterna tar upp frågan om olaglig spridning ur programmet och hur det kan säkerställas att så inte sker.

I förslaget till nya föreskrifter har den tidigare texten om planerad avveckling av läkemedelsassisterad behandling tagits bort. Även om det är vanligt att klienter kvarstår i läkemedelsbaserad behandling är det önskvärt att även tiden efter behandlingen tas upp i föreskrifterna.

Stadsledningskontoret kan inte se att revideringen av föreskriften bör innebära några ekonomiska förändringar för staden gentemot nuläget. Om de förändringar som föreslås leder till ett minskat heroinmissbruket i samhället har detta både positiva samhällsekonomiska effekter och positiva ekonomiska effekter för staden uppnåtts.